

DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 1-2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 180.—
Miesięcznie . „ 60.—

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpaly na stronie) Mk. 10.—Przed tekstem Mk. 25.— za wiersz (dwie szpaly na stronie). Drobne 2 marki za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 20.—

Cena egzemplarza 20 Marek

Nr 22. (85.)

Łódź, wtorek, 31 maja 1921 r.

Rok III.

D-r. Edward Grabowski.

Ze statystyki miasta Łodzi w trzyleciu 1918-1920.

1. Przyrost naturalny w Łodzi w trzyleciu 1918—1920.

Przyrostem naturalnym w statystyce nazywa się stosunek pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów; przyrost ten zwie się przyrostem naturalnym dodatnim, gdy liczba urodzeń jest wyższa od liczby zgonów, a ujemnym, gdy liczba zgonów jest wyższa od liczby urodzeń żywych. Ponieważ najczęściej przyrost naturalny bywa dodatni, przeto zwykło się mówić o przyroście naturalnym bez dodatku „dodatni“, a przymiotnik dodaje się tylko w wypadkach przyrostu naturalnego ujemnego.

Sprawa przyrostu naturalnego jest jednym z najbardziej aktualnych zagadnień statystycznych na Zachodzie. Wojna wywołała we wszystkich niemal krajach przewrót w rozwoju przyrostu naturalnego: tendencja jego ogólna do kurczenia się w Europie znakomicie została spotęgowana; wszędzie niemal przyrost naturalny w dobie wojny stał się ujemnym; stwierdzamy przeto nie przyrost, lecz ubytek naturalny ludności.

W Łodzi przyrost naturalny w trzyleciu ostatnim przedstawia się w sposób następujący: znakiem „+“ oznaczać będziemy przyrost naturalny dodatni, znakiem „-“ — przyrost naturalny ujemny.

	Przyrost naturalny absolutny		Na 1000 mieszkańców
	dodatni	ujemny	
w r. 1918		-4900	-14,6
1919		- 179	- 0,4
1920	+ 2018		+ 4,7

Stwierdzamy przeto znaczną poprawę stosunków; w r. 1920 przyrost już jest dodatnim, jakkolwiek nieznaczny — 4,7‰; ciężkie czasy wojenne z ujemnym przyrostem naturalnym jakoby się ku końcowi miały.

W poszczególnych miesiącach stosunki te przedstawiają się w sposób następujący:

Na 1000 mieszkańców przypada w stosunku rocznym przyrostu naturalnego.

Miesiąc	1918		1919		1920	
	dodatni	ujemny	dodatni	ujemny	dodatni	ujemny
Cały rok		-14.0		- 0.4	† 4.7	
Styczeń		-17.4		-10.4		-14.3
Luty		-17.1		- 8.2	† 5.6	
Marzec		-17.0		- 8.0	† 3.9	
Kwiecień		-17.4		- 3.9	† 12.2	
Maj		-18.8		- 7.4	† 13.9	
Czerwiec		- 9.3		- 2.7	† 11.5	
Lipiec		- 4.3		- 2.3	† 3.1	
Sierpień		- 7.5	† 2.6		† 6.2	
Wrzesień		-10.8	† 7.3			- 0.3
Październ.		-10.0	† 4.3		† 7.3	
Listopad		-16.1	† 6.5		† 1.0	
Grudzień		-22.9	† 14.0		† 7.1	

Stwierdzamy bardzo znaczny ujemny przyrost (t. j. ubytek) w ciągu roku 1918; w lecie był on nieco mniejszy; ujemnym jest ten przyrost i w ciągu pierwszej połowy roku 1919; jednak stosunki w ciągu tej pierwszej połowy stopniowo się poprawiają (z pewnemi zresztą wahaniami) i w sierpniu 1919 r. stwierdzamy już przewagę urodzeń nad zgonami; przyrost naturalny staje się dodatnim, a przytym prawie na stałe; przyrost ten wzrasta, chociaż nierównomiernie, z wahaniami; w roku 1920 w styczniu — w związku z grasującymi różnemi epidemjami — przyrost jest znowuż ujemnym i to w bardzo znacznym stopniu (z górą 14 na tysiąc); ujemnym jest również nieznacznie we wrześniu 1920 r.

Naogół jednak stwierdzić należy, że się od połowy roku 1919 stosunki zmieniły: przyrost naturalny z wojennego—ujemnego — stał się normalnym — dodatnim.

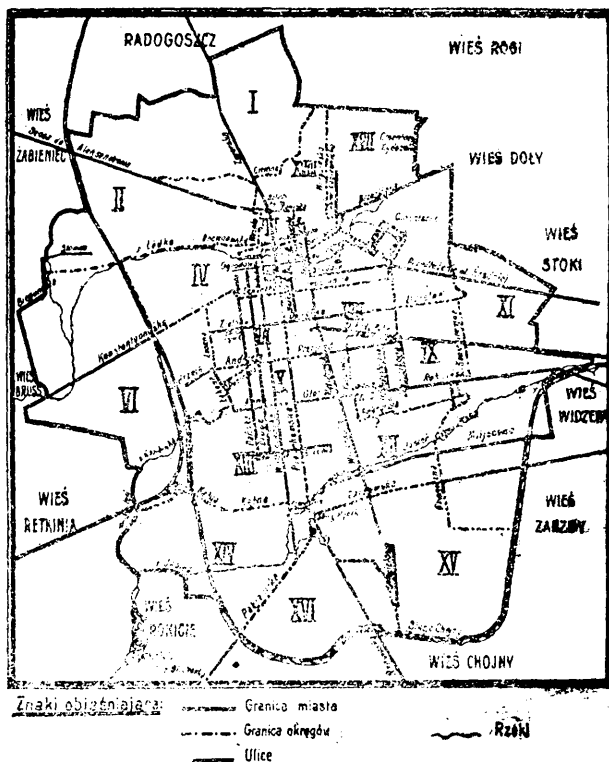
Dla poszczególnych wyznań stosunki te przedstawiają się w sposób następujący:

Wyznanie	Przyrost naturalny					
	Liczby absolutne			Na 1000 mieszk. każdego wyznania:		
	1918	1919	1920	1918	1919	1920
	dod. ujem.	dod. ujem.	dod. ujem.	dod. ujem.	dod. ujem.	dod. ujem.
Wszelkie	-4900	-179	+2018	-14.0	- 0.4	† 4.7
Rz. katol.	-2734	- 61	† 720	-16.8	- 0.3	† 3.4
Ev. augsb.	- 642	-196	-209	-16.5	- 3.7	- 3.0
Żydzi	-1420	† 130	† 1560	-10.4	† 0.8	† 9.6
In. wyzn.	- 104	- 52	- 53	-35.3	-13.7	-14.0

Przy obliczeniach dla r. 1919 i 1920 przyjęliśmy przypuszczalną liczbę ludności poszczególnych wyznań według obliczeń dokonanych w № 18 (76) „Dziennika Zarządu miasta Łodzi”.

Z wyszczególnienia powyższego okazuje się, że w najlepszym położeniu pod względem przyrostu naturalnego znajduje się ludność żydowska: w r. 1918 jej ujemny przyrost naturalny był najmniejszy, w r. 1919 przy powszechnym ujemnym przyroście żydzy wykazali już drobny przyrost dodatni, w r. 1920 przyrost ten znacznie wzrósł. Najgorszym jest przyrost naturalny wśród ludności ewangelickiej: w całym trzyleciu był ujemnym, nawet w ostatnim roku 1920 był bardziej ujemnym, niż w r. 1919 (3.9 i 3.7 pro mille). Wśród ludności katolickiej ciężkie lata wojny w roku 1918 się skończyły; rok 1919 wykazał bardzo nieznaczny przyrost ujemny (0.3‰), a rok 1920 już mały przyrost dodatni († 3.4‰).

W poszczególnych okręgach przyrost naturalny przedstawia się w sposób następujący:

Okr.	Trzylecie 1918/20		1918		1919		1920		Przyrost naturalny							
	Liczba		ur.	zg.	zg.	zg.	ur.	zg.	Trzylecie 1918/20		1918		1919		1920	
	ur.	zg.	ur.	zg.	zg.	zg.	ur.	zg.	dod.	uj.	dod.	uj.	dod.	uj.	dod.	uj.
Cała Łódź	24960	28021	3971	8871	9394	9573	11595	9577	-3061	-4900	-179	+2018				
I	736	657	107	176	291	213	338	268	+79	-69	+78	+70				
II	1675	1768	211	467	657	624	807	677	-93	-256	+33	+130				
III	2647	2886	460	1048	995	1011	1192	827	-239	-388	-16	+365				
IV	2047	1998	327	615	704	684	1016	699	+49	-288	+20	+317				
V	1864	1743	351	603	633	587	880	553	+121	-252	+46	+327				
VI	511	607	66	145	197	228	248	234	-96	-79	-31	+14				
VII	2157	2223	400	649	759	730	998	844	-66	-249	+29	+154				
VIII	1670	1962	338	775	596	619	736	568	-292	-437	-23	+168				
IX	1555	1799	238	569	609	603	708	627	-244	-331	+6	+81				
X	1436	1868	301	598	528	641	607	629	-432	-297	-113	-92				
XI	548	633	83	203	199	222	266	208	-85	-120	-23	+38				
XII	1503	1823	212	534	624	586	667	703	-320	-322	+35	-36				
XIII	759	966	113	296	296	336	350	334	-207	-183	-40	+16				
XIV	583	623	81	169	243	216	259	238	-40	-88	+27	+21				
XV	1110	1160	121	307	443	411	546	442	-50	-186	+32	+104				
XVI	1317	1450	161	355	565	588	591	507	-133	-194	-23	+84				
XVII	883	840	128	282	318	284	437	274	+43	-154	+34	+163				
XVIII	1878	2327	250	768	719	777	909	782	-449	-518	-58	+127				
Niew.	81	688	23	312	18	213	40	163	-607	-289	-195	-128				

Na 1000 mieszkańców przypadało przyrostu naturalnego:

Okr.	Ludność			Przyrost naturalny na 1000 mieszk.							
	średnia w trzyl. 1918/20	w r. 1918	średnia w r. 1919/20	w trzyleciu 1918/20		1918		1919		1920	
				dod.	uj.	dod.	uj.	dod.	uj.	dod.	uj.
Cała Łódź	402530	341829	432881	—	7.6	—	14.0	—	0.4	†	4.7
I	10357	8719	11176	†	7.6	—	7.9	†	6.9	†	6.3
II	23438	20415	24949	—	3.3	—	12.5	†	1.3	†	5.2
III	41317	36915	43519	—	5.8	—	15.9	—	0.4	†	8.4
IV	30719	25174	33492	†	1.6	—	11.4	†	0.6	†	9.5
V	27641	26929	27997	†	4.3	—	9.3	†	1.6	†	11.7
VI	10324	5424	12775	—	9.3	—	14.6	—	2.4	†	1.1
VII	36947	33618	38612	—	1.8	—	7.4	†	0.7	†	3.9
VIII	27893	26210	28734	—	10.3	—	16.7	—	0.8	†	5.8
IX	24315	19625	26660	—	10.0	—	16.9	†	0.2	†	3.0
X	35571	25887	40413	—	12.1	—	11.4	—	2.8	—	0.3
XI	6914	7510	6616	—	12.3	—	15.9	—	3.3	†	8.6
XII	28862	21193	32697	—	11.1	—	15.2	†	1.2	—	1.1
XIII	12468	12859	12272	—	16.6	—	14.2	—	3.2	†	1.3
XIV	11806	8084	13667	—	3.4	—	10.9	†	1.9	†	1.6
XV	18049	13436	20355	—	2.8	—	13.3	†	1.6	†	5.1
XVI	15485	14256	16100	—	8.6	—	15.6	—	1.4	†	5.9
XVII	10798	9341	11527	†	3.9	—	16.5	†	2.9	†	4.1
XVIII	29625	26234	31320	—	15.3	—	19.7	—	1.8	†	4.0

Jak widzimy, w r. 1918 przyrost naturalny był ujemnym we wszystkich bez wyjątku okręgach, w roku 1919 — w 8-ciu okręgach jest on już dodatnim, zaś w r. 1920 jest ujemnym tylko w dwu okręgach. Charakterystycznych różnic dla poszczególnych okręgów nie daje się zauważyć: najbardziej żydowski okręg III-ci (90 proc. żydów) wykazał w r. 1918 niezmiernie wysoki ujemny przyrost naturalny (prawie 16 na 1000), w r. 1919 — bardzo nieznaczny przyrost ujemny, w r. 1920 — stosunkowo znaczny ($8\frac{1}{2}\text{‰}$) przyrost dodatni.

* * *

2. Temperatura powietrza w Łodzi w trzyleciu 1918—1920.

Wahania temperatury powietrza w Łodzi w trzyleciu rozpatrywanym przedstawiają się następująco:

Było			
w r.		najgoręcej	najchłodniej
1918	† 32.0° C	— 23 sierpnia	— 16.0° C mrozu — 10 stycznia,
1919	† 31.0° C	— 21 czerwca	— 22.8 ¹ „ — 29 grudnia,
1920	† 34.2° C	— 18 lipca	— 15.5 „ — 19 grudnia.

Najwyższa temperatura zanotowana w rozpatrywanym trzyleciu, 1918—1920 wynosiła przeto 34.2 Celsjusza, (18 lipca 1920 r.) najniższa — mróz 22.3° (w r. 1919 — 29 grudnia).

Temperatura średnia dzienna wypada w przecięciu dla 4-ch miesięcy rozpatrywanego trzylecia poniżej 0°; dla pozostałych 8-miu miesięcy — powyżej 0°.

Najchłodniejszym jest styczeń — z temperaturą średnią dla trzylecia — 1° mrozu według Celsjusa; grudzień ma niewiele wyższą temperaturę średnią — $0,9^{\circ}$ mrozu, luty — $0,6$, a listopad — $0,1$ mrozu. W każdym z lat rozpatrywanego trzylecia temperatura średnia miesięczna wynosiła poniżej 0° tylko w styczniu i grudniu; w listopadzie 1918 i 1920, oraz w lutym 1920 r. temperatura ta nieco przenosi 0° .

Tym czterem miesiącom zimowym przeciwstawiają się pozostałe ośm miesięcy z temperaturą średnią ponad 0° w każdym z rozpatrywanych lat trzylecia.

Najchłodniejszym z tych ośmiu miesięcy jest marzec — z temperaturą $\dagger 3^{\circ}$ C dla trzylecia; znacznie cieplej już było w październiku — $\dagger 7,3^{\circ}$ C — przeciętnie.

Najgorętszym miesiącem jest lipiec — z temperaturą średnią $\dagger 18,1^{\circ}$ C; po nim sierpień ($16,2^{\circ}$); czerwiec i wrzesień były do siebie podobne ($14,6^{\circ}$ i $14,2^{\circ}$); maj niewiele się różnił od czerwca ($13,0^{\circ}$); w kwietniu temperatura średnia wynosiła $10,9^{\circ}$ C.

Poniżej podajemy wyszczególnienie tej średniej temperatury miesięcznej dla trzylecia 1918—20.

Styczeń — $1,0$	C.	Lipiec	$\dagger 18,1$
Luty — $0,6$		Sierpień	$\dagger 16,2$
Marzec $\dagger 3,0$		Wrzesień	$\dagger 14,3$
Kwiecień $\dagger 10,9$		Październik	$\dagger 7,3$
Maj $\dagger 13,0$		Listopad	— $0,1$
Czerwiec $\dagger 14,6$		Grudzień	— $0,9$

Widzimy z wyszczególnienia tego, że przejście od lata do zimy następowało szybciej, niż przejście od zimy do lata: w dwumiesięcznym okresie od września do listopada temperatura średnia spada z $14,2^{\circ}$ C do $0,1^{\circ}$; gdy w dwumiesięcznym okresie od lutego do kwietnia podnosi się z $-0,9^{\circ}$ C mrozu do $10,9^{\circ}$ C i dopiero po trzech miesiącach — w maju — czerwcu temperatura zbliża się do temperatury wrześniowej. Jesień przeto trwała w rozpatrywanym trzyleciu naogół krócej od wiosny.

Przeciętna temperatura dla całego trzylecia wynosiła $\dagger 7,4^{\circ}$ C, mianowicie dla roku 1918 $\dagger 8,4^{\circ}$ C

1919 $\dagger 6,9^{\circ}$ C

1920 $\dagger 8,4^{\circ}$ C.

* * *

3. Pogotowie Ratunkowe w Łodzi w r. 1918—1920.

Pogotowie Ratunkowe Łódzkie udzieliło pomocy:

w r. 1918 — 2590 razy w r. 1919 — 3050 razy, w r. 1920 — 2822 razy.

Z tej liczby udzielono pomocy:

	w wypadkach	do przewozu chorych i poszkodowanych
w r. 1918	1345	1245
„ 1919	2014	1036
„ 1920	1762	1060
Razem	5121 (60,5%);	3341 (39,5%)

Pomoc przeto Pogotowia w wypadkach stanowią 60,5 proc. ogólnej liczby udzielonej pomocy, a do przewozu chorych i poszkodowanych 39,5%.

Pomoc w wypadkach miała miejsce:

	w dniu		w nocy	
w r. 1918	1093 razy		252 razy	
" 1919	1627 "		387 "	
" 1920	1371 "		391 "	
Razem	4091 "	(79,9%)	1030 "	(20,1%)

Z pomocy w wypadkach przypada przeto na wezwania dzienne prawie 80 proc., a na nocne z górą 20 proc.

Według miesięcy ogólna liczba pomocy (w wypadkach i do przewozu) przedstawia się w sposób następujący:

	Trzylicie				Na 12000 wezwań w trzyliciu 1918—1920 przypada na miesiąc Trzylicie 1918—1920
	1918-1920	1918	1919	1920	
Cały okres	8462	2590	3050	2822	12000
Styczeń	726	174	248	304	1030
Luty	663	194	221	248	940
Marzec	647	157	253	237	918
Kwiecień	697	248	286	163	988
Maj	733	215	290	228	1040
Czerwiec	673	224	250	199	954
Lipiec	695	174	271	250	986
Sierpień	677	184	247	246	960
Wrzesień	766	254	300	232	1086
Październ.	771	282	250	239	1093
Listopad	679	255	179	245	963
Grudzień	735	249	255	231	1042

Przeciętnie przeto przypadało pomocy co miesiąc:

w trzyliciu 1918—1920	— 235 pomocy
w r. 1918	— 217 "
" 1919	— 254 "
" 1920	— 235 "

Udzielono pomocy w wypadkach:

w trzyliciu 1918/20	1032	na stacji	4089	na miejscu wypadku
		razy (20,3%)		razy (79,7%)
w r. 1918	389	"	956	"
" 1919	365	"	1649	"
" 1920	278	"	1484	"

Pomoc z wyjazdem ma przeto miejsce w $\frac{4}{5}$ wypadkach, pomoc na stacji — w $\frac{1}{5}$.

Pomocy odmówiono w trzyliciu na 340 wezwań; z tej liczby w roku 1918 — 65, 1919 — 148, 1920 — 127.

Na ogólną, przeto liczbę wezwań w trzyliciu 5461 pomocy odmówiono w 6,3 proc. wypadków.

Liczba osób, którym udzielono pomocy wynosi w trzyliciu okragło 4800;

z tej liczby w roku 1918	— 1300
1919	— 1865
1920	— 1635

Wśród osób, którym udzielono pomocy było:

	w trzyl. 1918,20	1918	1919	1920
mężczyzn dorosłych	2194	585	859	750
kobiet	1908	493	758	657
dzieci do lat 15	698	222	248	228

Wśród ogółu 4800 osób, którym udzielono pomocy, mężczyźni dorośli stanowili przeto 45,7%, kobiety dorosłe — 39,7%, dzieci — 14,6%.

Ogólna liczba wypadków dzieli się na ich rodzaje poszczególne w sposób następujący:

	Trzylecie 1918,20	1918	1919	1920	^o w trzyleciu
Liczba ogólna wypadków	4800	1300	1865	1635	100,0
Z tej liczby:					
Uszkodzenia zewnętrzne	2669	703	1077	889	55,6
Cierpienia wewnętrzne	1391	439	477	475	29,0
Zatrucia i zaduszenia	890	93	142	155	8,1
Porody i poronienia	205	22	114	69	4,3
Obłąd	50	13	20	17	1,0
Symulacja	5	2	1	2	0,1
Śmierć	88	26	34	28	1,8
Inne rodzaje	2	2	—	—	0,1

Wyszczególnienie ostatnie nie odtwarza cech specjalnie charakterystycznych. Lwia część wypadków przypada na rodzaj uszkodzeń wewnętrznych lub zewnętrznych (razem blisko 86 proc.).

Bardziej charakterystyczne cechy występują przy badaniach przyczyn wypadków.

Mianowicie — ogólna liczba wypadków dzieli się według przyczyn w sposób następujący,

Przyczyna wypadku	Trzylecie 1918,20	1918	1919	1920	Na 100 wypad- ków w trzyleciu przypada
Ogółem	4800	1300	1865	1635	100,0
Upadek, uderzenie pora- nienie	1901	506	825	570	39,6
Najechanie, przejechanie	269	54	106	109	5,6
Rozprawy nożowe	64	21	20	24	1,3
Zamachy samobójcze i sa- mobójstwa.	278	72	103	103	5,8
Oparzenia	157	18	24	115	3,3
Zamarznięcia	16	1	6	9	0,3
Zaczadzenia	41	12	21	8	1,0
Zatrucia alkoholem	25	22	3	—	0,5
Nędza	860	264	303	293	17,9
Inne	1189	330	454	405	24,7

Według poszczególnych miesięcy pomoc w wypadkach przedstawia się, jak poniżej:

Miesiąc	Trzylecie 1918 20	1918	1919	1920	Na 12000 wypadków przec. w trzyleciu przypada na miesiąc
wszystkie	4800	1300	1865	1635	12000
Styczeń	429	102	163	164	1072
Luty	377	106	140	131	943
Marzec	385	95	154	136	962
Kwiecień	398	119	178	101	993
Maj	424	115	171	138	1060
Czerwiec	381	101	158	122	952
Lipiec	407	104	156	147	1018
Sierpień	391	98	150	143	977
Wrzesień	433	106	194	133	1083
Październ.	392	95	149	148	980
Listopad	357	114	105	138	893
Grudzień	426	145	147	134	1065

Z zestawienia powyższego trudno dopatrzeć się pewnych rzeczy bardziej charakterystycznych; zarówno miesiące cieplejsze, jak maj, wrzesień obfitują w wypadki ponad przeciętną, jak z drugiej strony i miesiące zimowe — grudzień — styczeń.

Poniżej przeciętnej liczby wypadków wykazują również miesiące letnie i zimowe; największe odchylenie stwierdzamy dla listopada (893 wypadki, zamiast przeciętnej 1000).

Dział sprawozdawczy.

Z obrad Rady Miejskiej.

Prezydjum Rady Miejskiej komunikuje, że wskutek nieusprawiedliwionej nieobecności p. p. członków Rady Miejskiej: N. Baumgartena, J. Danielewicz, W. Kaffanke, Ch. Kropfa, A. Langlebena, J. Nowosielskiego, C. Orzechowskiego, T. Pola, G. Praszkierra, S. Ryterbandowej i W. Wilczyńskiego, nie mogło się odbyć 28 posiedzenie Rady Miejskiej, wyznaczone na dzień 25 Maja.

Protokół

27 (Illsesji) posiedzenia Rady Miejskiej

Łódź, dnia 24 maja 1921 r.

Komplet radnych: 72. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 43. Obecnych członków Magistratu 9.

Posiedzenie otworzył o godz. 8 min. 20 wieczór zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej, r. J. Rozenblatt, w obecności quorum Rady (52 członków), zaprosiwszy do stołu pieczydjalnego rr. sekretarzy: W. Adamskiego i F. Wójciaka, oraz sekretarza Prezydjum, p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Bińkowskiej, Borysławskiego, Drabarka, Fichny, Grossa, Jarbluma, Janeckiego, Keiglsberga, Kotkowskiego, Koźmińskiego, Klimaszewskiego, Lubońskiego, Łęckiego, Minčberga, Pudlarza, Stupnickiego, Waszkiewicza i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

2. a) Depeszę Pawła Kopiecznego, oficera ewidencyjnego 2-go baonu 4-go pułku piechoty Powstańców Górnośląskich, treści następującej:

„Imieniem panów oficerów 4 pułku piechoty Powstańców imienia Gajdzika zapytuje, czy obywatelstwo miasta Łodzi raczy być chrześcijańską matką pułku naszego stop Odpo-

wiedź prosimy. Sosnowiec Polski Komisarjat Plebiscytowy".

b) Odpowiedź Magistratu m. Łodzi treści następującej:

"W imieniu pracujących warstw miasta Łodzi przyjmujemy zaszczytną propozycję zycząc jednocześnie jaknajrybniejszego zwycięstwa naszej sprawie dzielnym i bohaterkim powstańcom górnośląskim. Cześć bohaterom! Niech żyje prawo samookreślenia narodów! Niech żyje zjednoczenie Polskie-go Górnego Śląska z Rzeczypospolitą Polską! Hańba obłudnej dyplomacji i gwałci-cielom traktatu wersalskiego! Magistrat Łodzi".

3. Odezwę, wystosowaną w dniu dzisiej-szym przez Prezydium Rady Miejskiej do pana r. M. Helmana, treści następującej:

"Podając do wiadomości postanowienie Komisji specjalnej do sprawy zakupów w Gdańsku z dnia 12 b. m. treści następującej:

— r. Helmana Komisja postanawia nie przesłuchiwać, jako nie mającego nic wspólnego ze sprawą zakupów uskutecznianych za pośrednictwem r. Jarbluma, —

oraz odezwę Wydziału Zaprojektowania Miasta № 3347/21-1 z dnia 24 b. m.:

— Wydział komunikuje, że rachunki z tytułu dostawy mąki przez p. M. Helmana zostały uregulowane —, komunikujemy, iż poczynszy od dnia dzisiejszego pełni W. Pan obowiązki radzieckie.

Porządek dzienny posiedzeń R. M. w tygodniu bieżącym załączamy".

4. Uchwały Magistratu treści następującej:

a) № 479 z dnia 29 kwietnia 1921 r.:

"Przyjęto do wiadomości treść zwiado-mienia Departamentu Samorządowego Woje-wództwa Łódzkiego № S. M. 184/11-5 z dnia 5 kwietnia 1921 roku o niezatwierdzeniu przez Ministerstwo Skarbu statutu o miej-skim podatku gruntowym (uchwała Rady Miejskiej z dnia 25 sierpnia 1920 r.) oraz o niewyrażeniu zgody na przedłużenie poboru tegoż podatku przez Magistrat m. Łodzi, i postanowiono, zgodnie z wyjaśnieniem Od-działu Podatkowego № IVa 2233/3788/20 z dnia 27 kwietnia 1921 roku,

1) uznać podatek gruntowy, w myśl art. 2 Dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich z dnia 7 lutego 1919 r., za obo-wiązujący nadal do czasu uchylenia go w drodze ustawodawczej (przez Sejm Rzeczy-pospolitej Polskiej), i

2) pobrać podatek gruntowy za rok 1920 w dotychczasowej niepodwyższonej nor-mie w 2-oh ratach, łącznie z zaległym po-datkiem szacunkowym".

b) № 497 z dnia 7 maja 1921 r.:

"Uwzględniając słuszne żądania Zwią-zków Zawodowych Pracowników Miejskich, uchwalono zrównać płacę dzienną t. zw. ro-botników sezonowych (niestałych), zatrudnio-nych w Wydziale Zaprojektowania Miasta, Wydziale Budownictwa i Wydziale Plantacyj Miejskich, z płacą miejskich robotników sta-łych, przyczem zatrudnionych w pierwszym z wyżej wymienionych wydziałów — z dniem 1 kwietnia, wszystkich innych zaś z dniem 4 maja 1921 roku".

5. Odezwę Województwa Łódzkiego, De-partamentu Samorządowego, z dnia 12 maja 1921 r. treści następującej:

"W wykonaniu reskryptu Min. Spraw Wewn. z dn. 30. IV. b. r. № S. M. 225, Wo-jewództwo oznajmia, iż uchwała Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 23 listopada 1920 r. w sprawie wywłaszczenia niewykończonych do-mów prywatnych zatwierdzoną być nie może, gdyż nie ma podstawy prawnej w dotychcza-sowem ustawodawstwie. Celem zwalczania powszechnego głodu mieszkaniowego rozwa-żany jest w miejskiej komisji Sejmowej pro-jekt ustawy o rozbudowie miast.

Co się tyczy m. Łodzi, to Ministerstwo Robót Publicznych przydzieli Okręgowej Dy-rekcji Robót Publicznych w Łodzi na pier-wsze potrzeby akcji zaradzenia głodowi mie-szkaniowemu odpowiednie kwoty z kredytu, który powołane Ministerstwo uzyskało na re-mont i wykończenie domów".

6. Odezwę Województwa Łódzkiego, De-partamentu Prezydjalnego, z dnia 12 maja 1921 r., w sprawie współpracy organów rządo-wych i samorządowych.

7. Wezwanie przewodniczącego Rady Miejskiej pod adresem Magistratu, aby ten ostatni zawiadamiał Kancelarję Prezydjalną o wszelkich faktach, gdy poszczególni członkowie Rady wchodzą w stosunki prawne z gminą miejską.

Uchwalono:

I. W sprawie podwyższenia taryfy tramwajowej;

Następujący wniosek r. Kałużyń-skiego:

"Przejsć do porządku dziennego nad właściwym wnioskiem Magistra-

tu № 536 z dnia 17 maja 1921 r.“

Przewodnictwo obejmuje r. Remiszewski.

II. W sprawie zarzutów czynionych r. M. Jarblumowi z racji zakupów uskuteczniionych dla gminy miejskiej za jego pośrednictwem:

A. 1. Przyjąć do wiadomości następujące orzeczenie Komisji specjalnej wyłonionej dla rozpatrzenia tej sprawy uchwałą Rady Miejskiej z dnia 19 kwietnia 1921 r.:

„Będąc w posiadaniu protokołu Komisji Wywiadowczej, nadesłanego przy odezwie Magistratu № 1889/21— I z dnia 21 kwietnia 1921 r., i stwierdzając:

że Komisja Wywiadowcza, wyłoniona przez Prezydium Magistratu dla zbadania w Gdańsku słuszności zarzutów, stawianych r. Jarblumowi, w związku ze zgłoszoną w swoim czasie interpelacją r. Jaranowskiego oraz krążącemi w naszym mieście pogłoskami o szkodliwej jakoby działalności r. Jarbluma,—nie dostarczyła w tej sprawie żadnych konkretnych danych;

że wobec uchylecia się członków Prezydium Magistratu od podpisania nadesłanego protokołu, ten ostatni, jako z tych względów nie zasługujący na uwagę, jest wogóle bezwartościowy,—

Komisja specjalna na podstawie własnych dociekań i materiału nadesłanego na jej żądanie przez Wydział Zaprojektowania, ustaliła;

a) W sprawie, czy r. Jarblum za dostarczone artykuły pobierał ceny wyższe, aniżeli rynkowe i mimo to utrzymał się przy konkurencji:

Ze względów natury technicznej, a zwłaszcza wobec zużycia dostarczonego towaru i niemożności zbadania jego gatunku, uznać za niemożliwe danie odpowiedzi na to pytanie; jednocześnie stwierdza się, że łaawnik Kaffanke zaznaczył, iż ceny r. Jarbluma nie odbiegały od cen rynkowych.

b) W sprawie, czy r. Jarblum, pobierając jako agent prowizję, pobierał ją również za te artykuły, które Wydział Zaprojektowania Miasta bezpośrednio zakupywał u firm, do których został wprowadzony przez r. Jarbluma:

Stwierdzić, że na depezę terminową, wysłaną w tej mierze do firmy „Interpol“ w Gdańsku w dniu 20 b. m., Prezydium Rady Miejskiej dotychczas odpowiedzi nie otrzymało.

c) W sprawie, czy r. Jarblum nadużywał tytułu radnego dla celów handlowych:

R. Jarblum w trzech wypadkach używał tytułu radnego w celu osiągnięcia korzyści dla miasta przy załatwianiu właściwych transakcyj handlowych; brak jednak dowodów, że miało to miejsce dla korzyści osobistych.

d) W sprawie prowizji, pobieranej przez r. Jarbluma od transakcyj przez niego zawieranych:

Ze względu na to, że ceny artykułów sprzedanych przez r. Jarbluma Magistratowi, niezależnie od wysokości pobieranej przez niego prowizji od producenta (1 — 1¹/₂%) były jednak nie wyższe od rynkowych, zastanawianie się nad wysokością prowizji jest bezprzedmiotowe.

e) W sprawie stwierdzenia, których firmy r. Jarblum był rzeczywistym przedstawicielem

R. Jarblum, prócz firm śledziowych, jest przedstawicielem firmy ryżowej „Reis — & Handels-Aktiengesellschaft“ w Hamburgu; nie są jednak wystarczające dowody przedstawione dla stwierdzenia, że r. Jarblum jest przedstawicielem firmy Lüthke i S-ka.

f) W sprawie strat poniesionych przez miasto na kupnie fasoli od r. Jarbluma:

Stwierdzając, że Wydział Zaprojektowania Miasta nosi się z za

miarem oddania sprawy dostawy fasoli na drogę sądową, Komisja, wobec zobowiązania się r. Jarbluma do dobrowolnego uregulowania tej sprawy, do czasu jej ostatecznego w ten czy inny sposób załatwienia, nie może wydać żadnego orzeczenia.

g) W sprawie strat poniesionych przez miasto na dostawach r. Jarbluma wogóle:

Orzec, iż materiał zbadany nie daje absolutnie żadnych podstaw do twierdzenia, że z racji transakcyj handlowych, zawartych z r. Jarblumem, miasto poniosło jakiegokolwiek straty.

2. Przejść nad sprawą powyższą do porządku dziennego.

B. Następujący dezyderat r. Koziołkiewiczówny:

„Ze względu na to, że poszczególni członkowie Rady Miejskiej niejednokrotnie zajmują czas Radzie Miejskiej sprawami opartymi jedynie na pogłoskach, Rada Miejska zwraca się do wszystkich członków swoich, aby, występując z oficjalnem obwinieniem, postarali się przedtem o gruntowne zbadanie sprawy, mając na uwadze, zwłaszcza gdy idzie o stawianie zarzutów natury etycznej, iż czyjekolwiek dobre imię nie może być narażone na szwank li tylko z racji niesłusznych i lekkomyślnych posądzeń“.

Przewodnictwo obejmuje r. Kern.

III. W sprawie sprawozdania delegacji łódzkiej na Zjazd Związku Miast Polskich w Poznaniu:

uchwał żadnych nie powzięto.

Z powodu zdekompilowania sali przewodniczący o godzinie 11 min. 10 wieczór zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

- (—) J. Rozenblatt.
- (—) A. Remiszewski.
- (—) L. M. Kern.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Obwieszczenie i okólniki.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości, że stosownie do pisma Województwa Łódzkiego z dnia 29 kwietnia r. b. L. SM. 104/II/5, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej z dnia 8 marca r. b. w sprawie wprowadzenia pewnych zmian do statutu o podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek na rzecz kasy miejskiej w Łodzi, a mianowicie złagodzenia taryfy w § 4, przywrócenia skreślonych poprzednio §§ 10 i 19 oraz uzupełnienia §§ 2 i 11 statutu.

Wskutek tego zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 20 stycznia r. b. L. SF. 2405/2 i tymczasowo z dniem 5° kwietnia r. b. wprowadzony w życie statut o wspomnianym podatku wraz z powyższymi zmianami, obowiązuje obecnie w następującem brzmieniu:

S T A T U T

o podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek na rzecz kasy miejskiej w Łodzi.

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 10 listopada 1920 i z dnia 8 marca 1921 wydaje się na zasadzie art. 1 f. i 2 dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich (Dziennik Praw z dnia 8. 2. 1919 za № 14 poz. 150) następujący statut o miejskim podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek w Łodzi.

§ 1.

Podatkowi na rzecz Kasy m. Łodzi podlegają wszystkie urządzone w obrębie granic miasta publiczne widowiska, koncerty, zabawy i rozrywki, nie wyłączając widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek, urządzanych przez stowarzyszenia, związki i kluby czy to w ścisłem kole swoich członków, czy też przy adziale zaproszonych gości.

§ 2.

Podatek pobiera się bądź w postaci podatku biletowego za pośrednictwem przedsiębiorcy, wziętnie zarządzającego widowisko, koncert, zabawę lub rozrywkę, przyczem wlicza się podatek w cenę biletu wejścia, bądź sposobem ryczałtowym w wypadkach, wymienionych w § 10 niniejszego statutu.

O ile wejście na widowisko, koncert, zabawę lub rozrywkę uzależnione jest od uiszczenia opłaty, pobieranej w jakikolwiek sposób bądź na miejscu, bądź gdzie indziej, to obowiązkowo wydawane być powinny bilety wejścia, odpowiadające przepisom § 16 niniejszego statutu (przymus biletowy).

§ 3.

Wysokość i rodzaj podatku ustanawia się według § 4 — 12 niniejszego statutu.

§ 4.

Od biletów wejścia do kinematografów, kabaretów, teatrów rozmaitości (variété i t. p.), na walki zapasnicze do cyrków, na widowiska tego rodzaju w ogrodach i na placach, na wyścigi konne i samochodowe, oraz na zabawy taneczne, balę, maskarady, trwające do północy pobiera się podatek biletowy podług następującej taryfy:

od każdego biletu w cenie zasadniczej—

do mk.	podat. wynosi
100.—	50%
powyżej 100.— do mk. 150.—	55 „
„ 150.— „ „ 200.—	60 „
„ 200.— „ „ 250.—	65 „
„ 250.— „ „ 300.—	70 „
„ 300.—	75 „

Od zabaw tanecznych, balów i maskarad, trwających dłużej niż do północy, podatek podnosi się jak następuje:

od biletów wejścia w cenie zasadniczej—

do mk.	podat. wynosi
100.—	60%
powyżej 100.— do mk. 150.—	65 „
„ 150.— „ „ 200.—	70 „
„ 200.— „ „ 250.—	75 „
„ 250.— „ „ 300.—	80 „
„ 300.— „ „ 350.—	85 „
„ 350.— „ „ 400.—	90 „
„ 400.— „ „ 450.—	95 „
„ 450.—	100 „

§ 5.

Od przedstawień w teatrach dramatycznych (z wyjątkiem farsy), od opery, koncertów i wogóle od widowisk wyższej wartości artystycznej, od popisów sportowych, nie połączonych z innymi atrakcjami, oraz od zabaw ludowych podatek biletowy pobiera się w stosunku 10 proc. ceny zasadniczej biletu.

Od loterii fantowych pobiera się podatek również w wysokości 10 proc. od stawek.

§ 6.

Od biletów wejścia do ogrodów i parków, o ile nie odbywają się w nich koncerty, zabawy lub widowiska, podatek wynosi 5 proc. opłaty zasadniczej za wejście. Taki sam podatek pobiera się od odczytów, wykładów i pokazów, niezwolnionych od podatku na zasadzie § 14.

§ 7.

Od biletów na operetkę, balet, farsę, kiermasz oraz na inne przedstawienia, widowiska, zabawy, gry i t. p. rozrywki, nie objęte §§ 4, 5 i 6 niniejszego statutu, podatek biletowy wynosi 30 proc. ceny zasadniczej biletu.

§ 8.

Najniższa stawka podatkowa od biletu wynosi 10 fen. Kwotę podatkową od poszczególnych biletów zaokrągla się w końcówce wwyż do pełnych dziesiątek.

§ 9.

O ile przedstawienie, widowisko, koncert, zabawa i t. p. składa się z

kilku części, podlegających różnym stawkom podatkowym, podatek pobiera się od całości podług normy, oznaczonej dla części podlegającej najwyższemu opodatkowaniu.

O zaliczeniu do rzędu widowisk wyższej wartości artystycznej, jak również o zakwalifikowaniu niewyszczególnionych w § § 4, 5, 7 i 14 widowisk, zabaw i t. d. do tej lub innej kategorii podatkowej, decyduje Magistrat.

Jeżeli niezależnie od biletów wejścia na teren zabawy lub widowiska pobiera się za dostęp do specjalnych zabaw, widowisk, gier i innych atrakcyj lub rozrywek publicznych osobną opłatę, to takie specjalne bilety wstępu podlegają również opodatkowaniu odpowiednio do rodzaju widowiska, zabawy i t. p.

§ 10.

Najniższa suma podatku biletowego wynosi:

a) od przedstawień kinematograficznych, podobnych widowisk, wymienionych w § 4, jeżeli widowia obejmuje:

do 100 miejsc	—	mk.	50.—
" 150 "	—	"	60.—
" 200 "	—	"	80.—
" 250 "	—	"	100.—
" 300 "	—	"	120.—

za każde dalsze 50 miejsc lub ich część po mk. 20.— więcej; dwa miejsca dla stojących liczy się za jedno miejsce do siedzenia,

b) od widowisk, koncertów, zabaw, rozrywek i t. d., wymienionych w § 5 — mk. 100.—;

c) od rozrywek, wykładów i odczytów, wymienionych w § 6 — mk. 60.—;

d) od innych widowisk i zabaw, objętych § 7 — mk. 150.—.

§ 11.

Restauracje, cukiernie, kawiarnie i t. p. przedsiębiorstwa, w których odbywają się bezpłatne koncerty lub jakiegokolwiek inne widowiska, czy produkcje, opłacają ryczałtowy podatek dzienny.

Podatkowi ryczałtowemu podlegają również przedsiębiorstwa, stowarzyszenia, związki i kluby, utrzymujące dla rozrywki swoich gości, względnie członków automaty lub instrumenty muzyczne, bilardy i inne narzędzia gry. Najwyższa kwota tego podatku wynosi dziennie mk. 5.000.— Wymierza się go nawet wtedy, gdy jest pobrana opłata za wejście.

Bezpłatne zabawy, połączone z tańcami, urządzone przez przedsiębiorstwa albo stowarzyszenia, związki i kluby, podlegają podatkowi ryczałtowemu do mk. 25.000.— w zależności od frekwencji i odpowiednio do norm, przyjętych przy analogicznych płatnych zabawach.

§ 12.

Od każdej karuzeli, hałstawi, łódki, strzelnicy oraz od cykłodromu, siłomierza i t. p. rozrywek publicznych pobiera się podatek ryczałtowy do wysokości mk. 600.— miesięcznie, nawet wtedy, gdy jest pobierana opłata za wejście na teren zabawy lub widowiska.

§ 13.

Wysokość podatku ryczałtowego ustanawia Magistrat.

§ 14.

Wolne są od podatku:

a) odczyty i wykłady, urządzone przez instytucje oświatowe, związki zawodowe oraz organizacje polityczne, mające na celu zadania społeczne, oświatowe lub naukowe;

b) pokazy wszelkiego rodzaju, urządzone nie zawodowo — w celach naukowych lub doświadczałnych;

c) popisy szkolne oraz zabawy, przedstawienia, koncerty, urządzone w budynkach szkolnych lub w lokalach, specjalnie na ten cel przez szkoły wynajętych, jeżeli jako wykonawcy widowisk występują uczniowie szkół;

d) mazurki i wystawy, nie posiadające charakteru przedsiębiorstwa zarobkowego;

e) ślizgawki pod gołym niebem, o ile nie przysięga na nich muzyka;

f) przedstawienia teatralne i koncerty popularne, oraz przedstawienia i koncerty, urządzone w celach pedagogicznych, jeżeli cena biletu wejścia nie przekracza mk. 15.—;

g) przedstawienia i koncerty popularne, oraz zabawy ludowe, urządzone przez Magistrat m. Łodzi;

h) widowiska, koncerty, zabawy i inne rozrywki, urządzone przez oddziały wojskowe lub instytucje wojskowe, o ile złożone zostanie odpowiednie zaświadczenie wyższych władz wojskowych;

i) widowiska bezpłatne, za wyłączeniem przewidzianych w §§ 11 i 12, podlegających podatkowi ryczałtowemu;

j) bilety bezpłatne, imienne lub urzędowe (pass-partout), o ile zostaną zatwierdzone przez Magistrat, o czym na biletach winna być wzmianka.

§ 15.

Wszelkie widowiska, koncerty, zabawy lub rozrywki (nie wyłączając wymienionych w § 14) winny być zgłoszone w Magistracie przynajmniej na 48 godzin przed terminem ich rozpoczęcia, do czego zobowiązane są zarówno urządzające je osoby, jak i osoby, oddające na ten cel pomieszczenie lub teren.

§ 16.

Bilety wejścia, nie wyłączając wolnych od podatku podług § 14, mogą być sprzedawane lub wydane nie inaczej, jak po ostemplowaniu ich w Magistracie.

Pobieranie bez biletów opłat lub składek za wejście jest niedopuszczalne, Magistrat może być wymagać używania biletów przepisanego przezeń typu, a nawet, gdy uzna za wskazane, używania wyłącznie biletów przezeń przygotowanych, które oddawać będzie po cenie kosztu z doliczeniem 10% na administrację.

§ 17.

Przy odbiorze biletów ostemplowanych winna być z góry uiszczona

całkowita suma podatku, od tychże biletów przypadająca, lub złożona równoznaczna kaucja. W tym ostatnim wypadku podatek należy opłacić najajtrz po przedstawieniu. Sumy wpłacone ponad należną kwotę podatku będą zwrócone lub zaliczone na poczet przyszłych należności.

Opłatę ryczałtową uiszczą się miesięcznie z góry.

Od biletów stałych (abonamentowych) podatek uiszczą się z góry za cały czas ważności biletów.

Uwaga. Magistrat ma prawo zamieścić kaucji oznaczone piśmienne poręczenie za dostateczne zabezpieczenie podatku.

§ 18.

Magistrat ma w każdym czasie prawo do przeglądania i sprawdzania ksiąg, wykazów i t. p. dowodów przedsiębiorstwa i do stosowania odpowiednich środków, zapewniających uiszczenie podatku.

Za należyte wniesienie podatku do kasy miejskiej odpowiada przedsiębiorca, lecz solidarnie z nim ponosi odpowiedzialność także oddający lokal lub teren na widowisko, koncert, zabawę lub rozrywkę.

§ 19.

W razie nieudowodnienia przez urządzających widowisko, koncert, zabawę lub rozrywkę ilości sprzedanych biletów, podatek winien być uiszczony podług danych, jakich dostarczy przeprowadzone przez Magistrat dochodzenie.

Jeżeli z jakiegokolwiek powodów nie uczyniono zadość wymaganiom statutu, wskutek czego zostałyby ukryty podatek w całości lub częściowo, to Magistrat może być pobrać utracony podatek lub różnicę podatku na podstawie takiegoż dochodzenia.

§ 20.

Zaległy podatek ściągnięty będzie w drodze postępowania egzekucyjnego z doliczeniem kosztów i 1% za każdy miesiąc zwłoki.

§ 21.

Przepisy wykonawcze, zawierające szczegółowe postanowienia co do sposobu sprzedaży biletów, uiszczenia podatku, wymiaru ryczałtu i kontroli podatku, wyda Magistrat.

§ 22.

Przeciwko wymiarowi podatku, podatnikowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do Magistratu w ciągu 4-ech tygodni, licząc od dnia zabawy, widowiska, koncertu lub rozrywki.

Wniesienie sprzeciwu lub skargi nie zwalnia od obowiązku uiszczenia podatku w terminie.

§ 23.

Wykroczenia przeciwko niniejszemu statutowi oraz przepisom wykonawczym do niego, karane będą w drodze sądowej na zasadzie art. 138 kodeksu karnego.

Uwaga. Przedsiębiorstwom lub osobom, zarządzającym widowiska, koncerty, zabawy lub rozrywki, w razie przewinienia, niezależnie od nałożenia tej kary, na wniosek Magistratu może być odebrane prawo zarządzania widowisk, koncertów zabaw lub rozrywek.

§ 24.

Statut niniejszy po uprawomocnienia się wchodzi w życie z dniem, który ogłoszony będzie przez Magistrat m. Łodzi, a jednocześnie przestaje obowiązywać, ustawa z dnia 4 września 1918.

Łódź, dnia 23 maja 1921.

Magistrat m. Łodzi
Prezydent **Rzewski.**

Zagadnienia komunalne.

Projekt rządowy ordynacji wyborczej.

Projekt rządowy wniesiony do komisji miejskiej Sejmu, ma tekst następujący:

Art. 1.

W skład rady miejskiej wchodzi:
W miastach liczących do 5,000 mieszkańców 12 radnych. W mia-

stach liczących do 10,000 mieszkańców 18 radnych. W miastach liczących do 25,000 mieszkańców 24 radnych. W miastach liczących do 50,000 mieszkańców 36 radnych. W miastach liczących do 100,000 mieszkańców 48 radnych. W miastach liczących do 150,000 mieszkańców 60 radnych.

Na każde dalsze rozpoczęte 10,000 ponad 150,000 mieszkańców dodaje się do liczby 60 radnych jednego radnego, przyczem liczba radnych nie może przewyższać 75. W Warszawie w skład rady miejskiej wchodzi 120 radnych, we Lwowie zaś, w Łodzi, Krakowie i Poznaniu— 100 radnych. W razie śmierci radnego, albo złożenia lub utraty przez niego mandatu, wchodzi na jego miejsce kolejny kandydat z tej samej listy.

Art. 2.

Czynne prawo wyborcze do rady miejskiej mają wszyscy mieszkańcy miasta bez różnicy płci, którzy:

- a) są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) przed dniem zarządzenia wyborów ukończyli 21 lat,
- c) mieszkają w mieście conajmniej od roku,
- d) nie są wykluczeni, ani wyłączeni od prawa wyborczego (art. 4 i 5 niniejszej ustawy).

Art. 3.

Bierne prawo wyborcze służy osobom, mającym czynne prawo wyborcze, o ile:

- a) przed dniem zarządzenia wyborów ukończyli 25 lat,
- b) umieją czytać i pisać po polsku.

Art. 4.

Od czynnego i biernego prawa wyborczego są wykluczone osoby:

- a) pozostające pod kuratelą lub upadłością,
- b) pozbawione praw lub ograniczone w prawach na mocy wyroku sądowego,

c) karane za lichwę lub spekulację.

d) utrzymujące domy rozpusty, oraz pozostające pod dozorem z powodu trudnienia się zawodowo nierządkiem.

e) utrzymujący się stale z dobroczynności publicznej.

Art. 5.

Od czynnego i biernego prawa wyborczego wyłączeni są funkcjonariusze policji państwowej i wojskowi w służbie czynnej.

Art. 6.

Nie mogą być wybrani do rady miejskiej urzędnicy tych urzędów państwowych, które sprawują bezpośredni nadzór nad samorządem miejskim.

Art. 7.

Wybory zarządza właściwy Wojewoda, a w Warszawie Minister Spraw Wewnętrznych.

Przeprowadzeniem wyborów w każdym mieście kieruje sędzia-komisarz wyborczy, delegowany przez prezesa właściwego Sądu Apelacyjnego.

Sędzia-komisarz wyborczy tworzy komisję wyborczą, w skład której powołuje 4 wyborców, krczystających z biernego prawa wyborczego.

Art. 8.

Każda gmina miejska tworzy jeden okręg wyborczy.

Głosowanie odbywa się na zgłoszone według regulaminu wyborczego listy kandydatów.

Głosowanie jest tajne i bezpośrednie i wykonuje się osobiście.

Każdy wyborca może oddać tylko jeden głos.

Rozdział mandatów między poszczególne listy kandydatów odbywa się proporcjonalnie do ilości oddanych na nie głosów.

Art. 9. ●

W razie zgłoszenia tylko jednej listy kandydatów, jak również w razie zgłoszenia kilku list z ogólną

liczbą kandydatów, nie większą od liczby radnych, przypadających na nią, to — głosowanie nie odbywa się. Komisarz wyborczy winien ogłosić wybór na radnych zgłoszonych kandydatów.

Przy głosowaniu i obliczaniu głosów może być obecny przedstawiciel każdej z grup, które zgłosiły listy kandydatów.

Art. 10.

Komisarz wyborczy ogłosi najpóźniej w tydzień po dokonanych wyborach wynik wyborów.

Art. 11.

Każdemu wyborcy służy prawo zażądania unieważnienia wyborów w ciągu dwóch tygodni od chwili ogłoszenia ich wyniku.

Unieważnienie wyborów następuje, jeżeli popełnione zostało oszustwo, przekupstwo, lub gwałt, wykluczający wolny i tajny wybór, albo jeżeli podczas wyboru pogwałcone zostały przepisy niniejszej ustawy, lub regulaminu wyborczego, o ile to wpłynąć mogło na wynik wyborów.

Skargi o unieważnienie wyborów rozstrzygają władze administracyjne w toku instancji.

Termin wniesienia sprzeciwu od orzeczenia pierwszej instancji wynosi dni czternaście.

Orzeczenie władzy wyższej instancji winno zapaść w ciągu czterech tygodni.

Art. 12.

Magistrat prowadzi spis osób uprawnionych do głosowania i odpowiednio do zmian zachodzących w ciągu kadencji — spis ten prostuje i uzupełnia.

Art. 13.

Kadencja rady miejskiej wynosi lat cztery.

Art. 14.

Tok postępowania przy wyborach do rad miejskich określi regulamin wyborczy, wydany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 15.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy, tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy w przedmiocie wyborów do rad miejskich.

Art. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a na terenie b. dzielnicy pruskiej — Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej.

Art. 17.

Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kronika miejska.

— **Komunikat.** Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości ogółu, że Ministerstwo Sprawiedliwości pismem z dnia 10 stycznia r. b. za № 38463 /2972/20 wyjaśniło, że w zasadzie, w myśl brzmienia art. 1247 Kodeksu Cywilnego, komorne, jeżeli nie umówiono się inaczej, winno być płacone w mieszkaniu dłużnika t. j. lokatora. Wypuszczający w najem winien zgłosić się do lokatora po odbiór należnej sumy i upomnieć go, jeżeli nie otrzyma zaraz zapłaty. Jest jednak rzeczą przyjętą zwyczajowo, że lokator odnosi czynsz właścicielowi. W takim wypadku chodzi jedynie o to, aby w razie nieprzyjęcia zapłaty zapewnić sobie dowód, że lokator chciał spełnić swój obowiązek i że właściciel domu zapłaty bezzasadnie nie przyjął. W tym wypadku należy tedy wziąć ze sobą jednego lub dwóch bezstronnych świadków, którzy mogliby ten fakt w razie potrzeby potwierdzić. Oprócz określonego w ustawach sposobu urzędowego zafiarowania i oznaczenia odnośnej sumy przez notariusza lub komornika, można także ofiarować zapłatę listem poleconym i kopję listu oraz kwit pocztowy zachować na wypadek procesu. Ofiarowane w ten sposób, a nieprzy-

jęte komorne może oczywiście być złożone w w kase miejskiej lub kasie stowarzyszenia lokatorów, jednak takie złożenie znaczenia czysto prawnego mieć nie może.

Magistrat.

Zajście w parku Poniatowskiego.

Na skutek zarządzenia zarządu parkowego o zakazie ruchu kołowego w parku Poniatowskiego, służba ogrodowa nie przepuszcza żadnego rodzaju pojazdów. Jednakże w dnia 25 b. m. mimo sprzeciwu dozorey do parku Poniatowskiego wjechał czółg pierwszego pułku czółgów rozbijając bramę i omal nie zmiądzwszy dozorey, wobec powyższego prezydent Rzewski złożył protest u komendanta mjr. Bilyka, zaznaczając że tego rodzaju postępowanie jest wyraźnym uznaniem siły przed prawem.

— **Osobiste.** Inspektorem szkolnym na Łódź mianowana została p. Pichocka.

Odczyt prof. Smoleńskiego.

Dnia 9 b. m. o godz. 5 pp. prof. politechniki Warszawskiej Kazimierz Smoleński w pięknie wypowiedzianym odczycie podzielił się z technikami łódzkimi „Rezultatami badań nad pyrogenacją ropy naftowej”. Badania te wielce zasłużony nauce polskiej chemik rozpoczął jeszcze w Rosji za czasów wojny europejskiej. Badania te doznały całkowitego poparcia jedynie ze strony Ministerstwa Wojny i wydały rezultaty, które zupełną rewolucję wywołają w przemyśle gazowniczym, albowiem dotychczas głównym źródłem dostarczania gazu i koku oraz węglowodorów aromatycznych były węgle kamienne tłuste, zasłużony prof. wykazał, że poddając ropę naftową najlepiej działaniu ciepła w 700—720 k. można otrzymać produkty gazowe i węglowodory w większej ilości aniżeli otrzymuje się je przy t. z. suchej destylacji węgla kamiennego, tłustego. Produkty gazowe pyrogenacji na-

fty są bardzo bogate w węgiel i te związki węglowodorowe, które przy opalaniu swym wydzielają dużo światła i dużo ciepła. Produkty gazowe pyrogenacji ropy naftowej są dziesięciokrotnie lepsze, co do gazu, a niżeli te, które otrzymujemy w gazowniach. Na dowód jak są one bogate, może posłużyć choć by sprzeciw ze strony gazowników, którzy dowodzą, iż palniki nie stosowne są do spalania tego gazu, ale przecież ten bogaty gaz można by było mieszać z gazem wodno-czadowym i jakoś gazu podniosła by się wtedy. Gaz ten wprawdzie nie zawiera cyanków, tlenku węgla i innych szkodliwych dla zdrowia ciał gazowych, to przecież produkty te i inne tu niepodane, z wyjątkiem tlenku węgla i tak są usuwane. Gaz z ropy naftowej przez pyrogenację otrzymany nie zawiera produktów wielce organizmowi szkodzących, nie mamy w nim siarkowodoru, cyanków i czadu. Więc wtedy, kiedy decyzya co do naszego Górnego Śląska zapadnie, wtedy powinniśmy wszyscy w imię umiłowania kraju nad tą sprawą głęboko zastanowić się i piękne rezultaty badań prof. Smoleńskiego realizować. Trzeba dalej zaznaczyć, że dla Łodzi która projektuje wybudowanie jeszcze jeszcze jednej gazowni sprawa pyrogenacji nafty jest sprawą pierwszorzędną wagi. Magistrat powinien w rzecz tę głębiej wniknąć i nim do planów przystąpi rady uczonego zasięgnąć. Magistrat tembardziej powinien sprawę tą zainteresować się, że pomiędzy produktami płynnymi pyrogenacji ropy naftowej jest cenny dla przemysłu chemicznego surowiec benzol, tolnol i ksytole. Tych produktów jest conajmniej 15 razy więcej, jak przy destylacji węgla. Pyrogenacja ropy dostarcza głównie gaz i węglowodory aromatyczne, dostarcza i te węglowodory które mogą być głównym, źródłem dochodu przyszłej gazowni.

Za interesujący przeszło 2 godziny odczyt zebrani fachowcy podzię-

kowali szanownemu prelegentowi długotrwającymi okłaskami.

— **O zasiłek dla pracowników szpitali prywatnych.** W związku z wystawionym przez pracowników szpitali prywatnych żądaniem jednorazowego zasiłku w wysokości 75 % pensji miesięcznej odbyła się z inicjatywy Magistratu. Konferencja przedstawicieli zarządów szpitali z udziałem związków szpitalników i odkażaczy.

Zarząd szpitala Anny Marji wobec osiągniętego z pracownikami porozumienia nie brał udziału w konferencji ze względu na nieobecność naczelnego lekarza d-ra Mikulskiego. Przedstawiciel szpitala Poznańskich oświadczył, że wobec złego stanu funduszów i naruszenia kapitału żelaznego żądanie pracowników jest niewykonalne. Przedstawiciele związku szpitalników i odkażaczy proponowali celem umożliwienia wypłaty zasiłku odpowiednie podwyższenie stawek za leczenie. Prezydent Rzewski złożył oświadczenie, że zasadniczo uważa za możliwe czasowe podwyższenie opłat za leczenie chorych miejskich z warunkiem, że pokrycia wydatków na zasiłek stawki będą zredukowane do dawnej wysokości.

— **O rekwizycję pomieszczeń dla K. T. K.** Wobec tego, że brak pomieszczeń uniemożliwia kom. taniach kucheni powiększenie tej pożytecznej instytucji dokarmiającej dzieci, a wynajem napotyka nieprzewidywane przeszkody, Magistrat postanowił zwrócić się do Min. Spraw. Wewn. o wydanie zarządzenia uprawniającego do rekwizycji lokali na potrzeby taniach kucheni.

W sprawie powyższej wydelegowano do Warszawy kierownika Wydz. Opieki Społ. p. ławnika Macieńskiego oraz kierownika K. T. K. p. inż. Ulickiego. Polsko — Ameryk. Kom. Pomocy Dzieciom przyrzekł poparcie tej akcji za pośrednictwem ministerstwa spraw zagranicznych.

— **Uczczenie Herberta Hoowera.** Kom. Tanieh Kuchen pragnąc uczcić zasługi Herberta Hoowera postanowił w dniu święta amerykańskiego, 5-go czerwca r. b. zwołać urozyste posiedzenie komitetu na którym między innymi wysłana będzie do kon-alatu St. Zjedn. w Warszawie dapesza z wyrazami hołda i uznania dla karmiciela dziatwy w Polsce.

— **O „pzewodnik“ dla Urzędów Stanu Cyw.** W byłej kongresówce dotkliwie daje się odczuwać brak podręcznika dla urzędników stanu cywilnego, co nader ujemnie wpływa na prawidłową rejestrację stanu naturalnego ludności. Miejscowy urząd stanu cyw. zasypywany jest zarówno ze strony władz, jak i osób prywatnych zapytaniami i prośbami o informacje dotyczące rejestracji, co tłumaczy się różnorodnością odnośnych rozporządzeń i przepisów, często króć sprzecznych. Informacje te wymagają szczegółowych odpowiedzi, co jednak nie wyczerpuje sprawy.

Aby zaradzić temu brakowi przewodniczący stanu cyw. prez. Rzewski wespół z kierownikiem tego urzędu p. Szwaremanem opracował szczegółowy Przewodnik dla urzędników st. cyw. w b. Królestwie Polskim, który zawierać będzie krótki zarys praw obowiązujących we wszystkich dzielnicach polskich oraz wyczerpujące wskazówki i informacje w tej dziedzinie.

Ze względu na niewątpliwy pożytek projektowanego wydawnictwa, prezydent Rzewski zwrócił się do min. wyznań religijnych i oświecenia publ. o zarządzenie wydania „Przewodnika“ drukiem.

— **Wyjaśnienie** Magistrat komunikując, że podana w jednym z pism miejscowych (Rozwój № 80) wiadomość o systematycznej kradzieży w taniej kuchni przy ul. Dolnej jest niezgodna z prawdą, W rzeczywistości bowiem w kuchni tej nie było żadnego wypadku kradzieży.

— **Finansisci zagraniczni w Łodzi.** Bawi w Łodzi grupa finansistów zagranicznych w celu omówienia z przedstawicielami magistrata sprawy gazowni, wodociągów i kanalizacji.

— **Opracowanie planu** Na wniosek Wydz. Zdrow. Publ. magistrat postanowił powierzyć d-rowsi S. Sterlingowi opracowanie planu i kosztorysa przytłuka położniczego z uwzględnieniem potrzeby zorganizowania przy tym przytłuka szkoły dla akaszerok.

— **Uruchomienie aparatu rentgenowskiego,** Ze względu na znaczne koszty, jakie pociąga za sobą badanie za pomocą promieni rentgenowskich w szpitalach prywatnych Magistrat postanowił uruchomić w najbliższym czasie aparat rentgenowski w szpitalu na Radogoszezu.

— **Osobiste.** Na stanowisko zarządzającego miejskiej apteki szpitalnej mianowany został magister farmacji p. B. Podrygalski, pełniący dotychczas te obowiązki zastępczo.

Przybył do Łodzi delegat polskiego urzędu wojewódzkiego, p. Piotrkowski celem zasiągnięcia informacji w urzędach państwowych i komunalnych w sprawach połączonych z wydawaniem paszportów wewnętrznym, meldankowych, statystycznych, prowadzenie ksiąg stanu cywilnego oraz organizacji gmin żydowskich. Pan Piotrkowski zwiedził między in. Urzędu st. Cyw. zaznamiając się z jego działalności.

— **W obronie urzędników miejskich.** Wobec poważnych zarzutów z jakimi wystąpił poseł A. Marylski przeciwko urzędnikom miejskim na posiedzeniu Sejmu z dnia 20 maja r. b. prezydent m. st. Warszawy p. Piotr Drzewiecki zwrócił się do posła z prośbą o zakomunikowanie nazwisk, szczegółów, wogóle faktów konkretnych, które stwierdziłyby słuszność postawionych publicznie zarzutów i ewentualnie dałyby możność zarządowi miasta wystąpić przeciwko winnym.

— Z Wydziału Zdrow. Publicznej. Wydział Zdrow. Publ. postanowił wydefegować dr. A. Goldmana do Poznania, celem poinformowania się o sposobach przechowywania radjum w szpitalach Poznańskich.

* * *

Drogocenne kamienie nie są przechowywane z taką starannością jak najcenniejszy ze wszystkich minerałów — radium. Bezpieczeństwo, wymagane przy przechowywaniu radjum nie ma jednak na względzie kradzieży. Ktokolwiek połazczyłby się na kradzież radjum, sprowadziłby na siebie większe niebezpieczeństwo, niż przez ukradzenie dynamitu, a w dodatku nie mógłby nawet spieniężyć ukradzonego radjum. Pomimo więc swej nadzwyczajnej olbrzymiej wartości radjum najzupełniej bezpiecznym jest przed kradzieżą, choćby leżało pozostawione bez zabezpieczenia przed ludzką zachłannością.

Radjum przetrzymywany jest w czteryście funtowej szkatułce ołowianej w celu zabezpieczenia go od wydzielania promieni, a tym samym przed zbyt dużym wyśileniem się i utratą owych cząsteczek wysoce cennej materji i energii wtedy, gdy nie jest używanym do celów doświadczalnych w pracowni. Także chronionym jest, aby nie powodował wysoce niebezpiecznych uszkodzeń na ciele ludzkim przez popalenie tkanek ciała.

Boczne ścianki szkatułki ołowianej do przechowywania radjum, jej dno i przykrywa (wieko) obrabione są z płyty ołowianej dwa cale grubości. Wszystkie połączenia płyt są silnie spójne. Nawet takie ubezpieczenie nie jest wystarczającym i z tego powodu każda z przegródek w tej skrzynce posiada dodatkowe wieko, pokryte ołowiem. W każdej z przegródek mieszczą się małe skrzyneczki również pokryte ołowiem, a w nich pudełka, w których przechowywanym jest radjum.

Nazwa radjum była nadana z tego względu, że pierwiastek jej posiada zdolność wydawania, a raczej wydzielania ze siebie osobliwego rodzaju promieniowania, a promień w mowie łacińskiej nazywa się radjus.

To wydzielanie nazywa się w języku naukowym emanacją, co znaczy wypływanie. Promienie, wydzielające się z radjum, są niewidzialne i potrafią przeniknąć tkanki zarówno szkła jak i metalu, lecz nie mogą odbijać się od powierzchni, jak to się dzieje z promienia-

mi światła lub ciepła. Promienie radjum posiadają zdolność elektryzowania gazów, czyli, jak się to nazywa w języku naukowym — jonizują gazy. Radjum, będąc zbliżonym do bańki, naładowanej elektrycznością statyczną (taka bańka nazywa się elektroskopem), potrafi wyładować tę bańkę, to znaczy przyciągnąć zawarty w niej ładunek elektryczności. Osobliwym jest także działanie promieni radjum na płytki fotograficzne w ciemności, które pod wpływem tych promieni zostają wywoływane. Pod wpływem działania promieni radjum na siarczany cynku lub na inne sole mineralne, te ostatnie nabierają zdolności świecenia w ciemności, co nazywa się fosforescencją.

Radium wydziela ze siebie trzy rodzaje promieni, którym nadano nazwy trzech pierwszych liter alfabetu greckiego: alfa, beta i gamma.

Promienie „alfa” naładowane są elektrycznością dodatnią i przyjęto uważać je za atomy helium. Przenikają one zwykły arkusz papieru.

Promienie „beta” naładowane są elektrycznością ujemną i przenikają one płytki aluminiowe, szklane i innych materiałów na grubość kilku milimetrów.

Promienie „gamma” nie są naładowane elektrycznością i posiadają wielką zdolność przenikania wszelkiego rodzaju ciał materialnych. Jeden procent (1%) tych promieni pozostaje w masie takich ciał po przeniknięciu ich naprzysąd na grubość 7 centymetrów dla ołowiu, a 150 centymetrów dla wody.

W dodatku do poprzednio nazwanych promieni, radium wydziela ze siebie tak zwaną „emanację”, która jest niezwykle bezwładnym gazem. Swymi właściwościami podobnym jest on do cięższych, „bezczynnych” gazów, napotykanych w atmosferze.

Widocznym jest zatem, że radium stale wyzbywa się (posiada zdolność uwalniania ze siebie) pewnego rodzaju materji jako też i energii w postaci elektryczności. Wyzbywa się także energii w postaci ciepła. Spostrzeżono bowiem, że sole radjum posiadają zawsze temperaturę na jeden lub dwa stopnie wyższą od temperatury otaczającego powietrza. Jeden gram czystego radjum potrafi wydawać ze siebie 100 gramo-kalorji na godzinę (kalorja jest jednostką miary dla ilości ciepła jako energii).

Działanie radium na tkanki ciała ludzkiego spostrzeżono w roku 1901-ym, gdy profesor Becquerel, trzymając rękę z zawartością radium w kieszeni od kamizelki, otrzymał popar-

zenie na skórze, z czego po czterech dniach rozwinęło się silne zapalenie tkanek ciała. Od tego czasu zaczęto badać działanie promieni radium na chorobliwe tkanki ciała ludzkiego, czego następstwem było założenie biologicznej pracowni dla radium (Laboratoire Biologique du Radium) w Paryżu. Potym w roku 1909-tym założono podobną pracownię w Londynie.

W celu utrzymania kontroli nad dowolnym przepuszczaniem różnego rodzaju promieni z radium, zaczęto posługiwać się ściankami z różnych ciał materialnych, które w tym wypadku nazwano filtrującymi. Znaczy to, że jedne z tych ciał przepuszczają jeden rodzaj promieni, lecz zatrzymują inny ich rodzaj. Takimi ciałami są: srebro, ołów i aluminium.

— Protest Związku Miast. Uplonowany przez Min. Skarbu zamach na samorząd łódzki w postaci powierzenia kontroli gospodarki miejskiej osobie prywatnej, spotkał się w swoim czasie z protestem Rady Miejskiej. Niedwuznaczne stanowisko zajął również w tej sprawie Zarząd Związku miast polskich, który reagując przeciwko znanemu zarządzeniu Min. Skarbu, przesłał następujący protest do Prezydium Rady Ministrów ministrów Skarbu i Spraw Wewnętrznych.

Magistrat m. Łodzi zawiadomił nas, że Ministerstwo Skarbu z okazji starań Magistratu o uzyskanie kredytu na podwyżki płacy pracowników miejskich pismem z dn. 20 kwietnia 21 r. № 1470/08. poruczyło p. D-rwi Józefowi Konicowi zbadanie gospodarki miasta Łodzi od opinii jego niezależnie przyznanie kredytów.

Zarząd Związku Miast Polskich zważywszy, że w myśl art. 65 dekretu z dn. 4 lutego 1919 r. Dz. Pr. № 13 poz. 140 władzą nadzorczą nad samorządem miejskim jest minister spraw wewnętrznych; że minister skarbu uprawniony jest do przeprowadzenia kontroli finansów miejskich w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych; że nadzór nad samorządem miejskim, jak z treści i ducha ustawy wynika, sprawowany być może jedynie przez właściwe organa administracji państwowej, nie zaś przez osoby prywatne, nie kwest-

jonując prawa Rządu do kontrolowania działalności samorządu miejskiego w myśl obowiązujących przepisów.

Niniejszym zwraca się do p. Ministra spraw wewnętrznych z arcyzłym protestem przeciwko powierzeniu przez p. Ministra skarbu przeprowadzenia kontroli gospodarki magistratu m. Łodzi p. drowi Józefowi Konicowi który jest osobą prywatną, co stanowi jaskrawe pogwałcenie zarówno obowiązującego dekretu o samorządzie miejskim, jak i gwarancje z szerokiego samorządu zawartych w konstytucji z dnia 17 marca 1921 roku.

Jednocześnie zarząd związku miast polskich wyraża zdziwienie; że p. minister skarbu zamierza za pośrednictwem prywatnej osoby informować się o stanie, liczebności i wysokości uposażenia personelu miejskiego, oraz o wydajności dotychczasowych źródeł dochodów miejskich i możliwości ich powiększenia pomimo; iż dane te powinny być z urzędu znane pp. ministrom spraw wewnętrznych i skarbu oraz pomimo złożenia ich przez m. Łódź w drodze urzędowej.

Wobec powyższego, zarząd związku miast polskich niniejszym zwraca się do Rządu z prośbą o cofnięcie powyższego zarządzenia p. ministra skarbu.

Prezes Zarządów. z.
P. Drzewiecki.

— Lustracja gospodarki miejskiej m. Łodzi. Województwo Łódzkie przesłało w dn. 24 maja r. b. do Magistratu m. Łodzi pismo następującej treści:

Na zasadzie reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 11 maja r. b. L. SM. 499 wyznaczylem Komisję do przeprowadzenia lustracji gospodarki miejskiej m. Łodzi, pozostającą pod stałym moim przewodnictwem w składzie p. p. Naczelnika Departamentu Samorządowego Województwa - Marjana Węgleńskiego, który jednocześnie będzie zastępował mnie na posiedzeniu Komisji, st. referentów Województwa Bolesława Knapskiego i Kazimierza

Kozłowskiego, oraz referenta Czesława Wojciechowskiego, z prawem powoływania rzeczoznawców tak ze sfer urzędniczych jak i poza urzędniczych.

Zawiadamiając o powyższem, proszę o okazanie rzeczonej Komisji wszelkiej pomocy przy wykonywaniu przez też nałożonych na nią obowiązków.

Wojewoda (—) Ant. Kamiński.

— Wyżywianie biednej dziewczyny.

Staranie magistratu w celu otrzymania prawa rekwizycji lokalu na potrzeby tanich kuchni zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Rezultatem czego będzie możność żywienia podwójnej ilości dzieci korzystających z darów amerykańskich.

— Konkurs na budowę pomnika.

Magistrat ogłosił konkurs na budowę pomnika bojowników za wolność 1906 i 7 roku. Do pierwszego września trwa składanie projektów. Po tym terminie komitet artystów malarzy i rzeźbiarzy oraz przedstawiciele magistratu rozpatrzą projekty. Warunki konkursu; 1 nagroda 50 tysięcy mk. 2 — 30 tysięcy 3 20 tysięcy. Następne projekty magistrat może nabyć w cenie 10 tysięcy mk. Pomnik ten stanie na specjalnym kopcu przy szosie konstantynowskiej, z uwzględnieniem przyszytych planów parkowych.

— Kolonie dla chorych dzieci.

W związku z parcelacją niektórych majątków w okolicach Łodzi magistrat zwrócił się do władz państwowych o nabycie zabudowań folwarcznych z 40 morgami ziemi na kolonie letnie dla dzieci zagrożonych chorobami płucnymi.

— **Przeciw zabawom w parkach miejskich.** Wobec energicznych protestów ludności przeciw oddawaniu parków instytucjom filantropijnym na urządzenie zabaw jako też wskutek dezyderatu rady miejskiej, magistrat postanowił nie udzielać pozwoleń na urządzenie zabaw w parkach miejs-

kich. Jedyne wyjątek stanowi Czerwony Krzyż.

— Węgłowa Rada Rozdzielcza.

Dnia 31 maja odbędzie się węglowa rada rozdzielcza, na którą delegowano ławnika wydz. zaprowiantowania, p. Wacława Kaffankiego.

— Strajk tramwajarzy w Gdańsku.

Pracownicy tramwajowi i warsztatowi, zatrudnieni w Towarzystwie Akcyjnym gdańskich tramwajów elektrycznych, wypowiedzieli z końcem kwietnia taryfę, a uczynili to z tej przyczyny, ponieważ zarobki dotychczasowe nie odpowiadały obecnej drożźnie.

Pensje miesięczne wynosiły dla konduktorów razem z dodatkami w pierwszym roku służby 795 mk., w drugim roku 815, a w trzecim i dalszych latach służby 835 marek, kierownicy pobierali miesięcznie 50 mk. więcej.

Nowe żądania, w których domagano się 145 marek miesięcznej dodatki, wręczono dyrekcji dość wcześnie. Po długich pertraktacjach dyrekcja żądania odrzuciła, wobec czego pracownicy odwołali się do sądu rozjemczego, ażeby zbadał bezpartyjnie żądania. Sąd orzekł jednak, że żądania pracowników o podwyższenie zarobków nie są dostatecznie uzasadnione, gdyż podług cen teraźniejszych, są pensje wystarczające. Ten wyrok wywołał między pracownikami ogromne niezadowolenie. Zwołali oni na piątek, dnia 13 bm. zebranie, na którym 5/2 głosami przeciw 12 postanowiono zastrajkować. Strajk rozpoczął się zeszłej soboty, d. 14 b. m. rano.

Tego samego dnia dyrekcja wypowiedziała strajkującym pracownikom posady i to na formularzach, które już w roku ubiegłym kazala wydrukować, gdyż już wówczas spodziewano się wybuchu strajku. Dyrekcja oczywiście nie spodziewała się, że wszyscy pracownicy jak jeden mąż domagać się będą lepszej zapłaty i jak jeden mąż walczyć będą o swój byt. Ale omyliła się.

Strajkuje także 46 tramwajarzy, którzy są członkami Zjednoczenia Zawodowego Polskiego.

Długi i podatki.

Przegląd przemysłowo-handlowy Podaje następujące zestawienie długów, odszkodowań wojennych i podatków:

Niemcy, 60 milionów ludności, 250 rb. złotem długu na głowę, w tem 27 rb. długu zagranicznego. Podatki 28 rb. na głowę. Oprócz tego winni odszkodowania wojenne.

Francja, 39 milionów ludności, 1,200 rb. długu w złocie na głowę, w tem 350 rb. długu zagranicznego. Podatki 120 rb. na głowę.

Anglja, 46 milionów ludności, 1700 rb. długu w złocie na głowę. Długu zagranicznego niema. Podatki 200 rb. na głowę.

Polska, 28 milionów ludności, około 36 rb. długu w złocie na głowę, z których około 27 rb. długu zagranicznego. Podatki około 2 rbi na głowę:

Przegląd prasy.

„Samorządy a ubezpieczenia.”

Pod tyt. „Samorządy a ubezpieczenia” ukazała się świeżo na półkach księgarskich obszerna praca na temat prawidłowej organizacji ubezpieczeń od ognia w związku z ustrojem samorządowym. Na wstępie wydawnictwa znajdujemy ciekawe studjum z organu belgijskiego „Le

Mouvement Communal” o roli samorządów w akcji obrony przeciwpożarowej, poparte opinią wybitnego profesora uniwersytetu genewskiego Edgarda Milhaud, który w marcu r. b. z ramienia Ligi Narodów był w Warszawie i badał ustrój ekonomiczny Polski.

Drugi rozdział wydawnictwa zawiera mowę sejmową p. J. Dębskiego, referenta projektu o ubezpieczeniach wzajemnych, które by miały być powiązane z aparatem samorządowym w Polsce na gruncie stowarzyszenia wszystkich właścicieli nieruchomości przy zastosowaniu powszechnego przymusu ubezpieczenia od ognia. W dalszej treści podana jest monografia p. B. Chomicza o „Podstawach Gospodarczych Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń”, z obfitym materiałem statystycznym i historycznym, dotyczącym rozwoju ubezpieczeń publicznych w Polsce i ich stanu obecnego. W innej pracy p. T. Białeckiego wyczerpująco omawia cele i zadania publicznej organizacji ubezpieczeń w Polsce z wydatnieniem wszelkich korzyści, jakie zdaniem autora, odniosą poszczególne gminy stowarzyszone na gruncie obrony przeciwpożarowej, jako też sami ubezpieczeni przez opłatę niskich składek ogólnych i zapewnienie sobie bezpośredniego wpływu i głosu na gospodarkę ubezpieczeniową w Państwie.

OGŁOSZENIE.

Reflektanci na lokale i mieszkania w domach niewykończonych, którzy na swój użytek gotowi są własnym kosztem wykończyć pomienione lokale względnie mieszkania, mogą się zgłosić w terminie do dnia 15 czerwca r. b. włącznie do Urzędu Mieszkanio-wego, ul. Piramowicza 3, w godzinach biurowych, celem zarejestrowania się.—

MAGISTRAT m. ŁODZI.

O G Ł O S Z E N I E .

W „Dzienniku Zarządu m. Łodzi” z dnia 3. 5. r. b. № 18 (81) oraz w „Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego” № 17 został opublikowany statut o podatku od przyrostu wartości własności nieruchomości w Łodzi, uchwalony na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Łodzi w dniu 20 stycznia r. b. i zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem do Województwa Łódzkiego z dnia 31 marca r. b. № SF. 2828/9.

Statut obowiązuje od dnia 1 maja r. b.

Odsyłając interesowanych do wspomnianych publikacji, zwraca się ich uwagę na następujące paragrafy:

§ 10 „Płatnikiem podatku od przyrostu wartości jest zbywca nieruchomości. Jednak solidarnie z nim odpowiada za należyte uiszczenie podatku również nabywca. W razie nabycia nieruchomości drogą licytacji publicznej, podatek opłaca nabywca, o ile nie ma miejsca wypadek, przewidziany w § 2 punkt g.”

§ 11 „Płatnik podatku od przyrostu wartości obowiązany jest w ciągu dwóch tygodni od daty sporządzenia aktu zawiadomić o tem Magistrat, z dołączeniem wszelkich dokumentów i dowodów, celem określenia wysokości podatku.”

Łódź, dnia 23 maja 1920.

Magistrat m. Łodzi.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 1. czerwca 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje: przy ul. N - Pocztowej 3, maszyna do szycia, Zawadzkiej 23, tremo, Kilińskiego 40, kapa, Dzielnej 5, lustro, Dzielnej 25, serweta, Dzielnej 34, biurko, Szkolnej, 16, akwarjum, Wschodniej 34, serweta, Zawadzkiej 22, kredens i zegar, Zawadzkiej 20, biurko Brzeskiej 29, kapa, Szkolnej 10, palto, Brzeskiej 29, kapa, Konstantynowskiej 42, waga, Szkolnej 10, tremo, Szkolnej 8, tremo i stół, Nowomiejska 29, 10 funt. pieprzu, Nowomiejskiej 31, 6 krawat, Aleksandrowska 74, szafy, Południowej 20, kanapa i stół, Kielma 25, kapy, Konstantynowskiej 31, umywalka, Konstatynowskiej 18, stół i szafa, Ogrodowej 3, 15 worków, Golca 3 - Zubradź, szafa,

Dnia 2. czerwca 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul. Krzywej 5, zegar, Szosa - Pabjanicka 39, kasa ogniotrwała, Piotrkowska 174, obrus, Główna 36, biurko, Wólczańska 179, stół Andrzeja 17 waga, Katna 60 szafa, Piotrkowska 186, kasa ogniotrwała, Andrzeja 14, stół, Piotrkowska 72, pianino, Rzgowska 157, komoda, Piotrkowska 92, stół, Sienkiewicza 6, krzesło.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.